

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 első negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2011. május

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2011 első negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2011. május

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2011. május)

Az elemzést készítette: Fábián Gergely

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy a piac meghatározó bankjai hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire tudunk következtetni. Emellett a mostani negyedévben is vizsgáltuk az átstrukturálásokat kiegészítő kérdőívek segítségével. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismer-teti, azonban szükség esetén háttérinformációkat is közlünk, hogy a felhasználó könnyebben átláthassa a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők április 1. és 18. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segít-ségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben találhatók meg (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2011 első negyedévére, az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2011 második-harmadik negyedévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdé-sek a negyedévvel korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2010 negyedik, az előre tekintő kérdések esetében pedig 2011 első negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitel szegmensben összesen 14 bank vesz részt a felmérésben. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezési részre 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2011. első negyedév végi adatok alapján a bankszektor 94 százalékát fedik le, ugyanez az arány a fogyasztási hitelek piacán 93 százalék volt. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitel-piac 81 százalékát, az üzleti ingatlanhitelek piacának 93 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szeg-mensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2011 első negyedév végi adatok alapján a bank-szektor önkormányzati kitettségeinek 97 százalékát fedik le.

Tartalom

A háztartások keresletének élénkülésére vár a bankrendszer változatlan hitelezési feltételek mellett	6
További szigorítások a vállalati szegmensben	7
A kereskedelmi célú ingatlanpiacon még egy nagyobb átstrukturálási hullám várható	8
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	9
Háztartási szegmens	9
Vállalati szegmens	17
Önkormányzati szegmens	29
Aktuális téma – Átstrukturálások	31
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	33

Budapest, 2011. május 19. A Magyar Nemzeti Bank közzétette legújabb hitelezési felmérésének eredményeit. A 2011. áprilisban végzett felmérés megállapítja, hogy a lakáscélú jelzáloghitelek esetében a bankok összességében már nem szigorították tovább hitelezési feltételeiket. Várakozásaik szerint ebben a következő félévben sem lesz érdemi változás. A vállalati szegmensben a bankok nettó értelemben a legtöbb nem árjellegű hitelezési feltételt (az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalás, a minimálisan megkövetelt hitelképességi szint, valamint a fedezeti követelmények) ismét szigorították, amely szigorítások egy féléves megszakítást leszámítva 2007 óta tartanak. Várakozásaik alapján a szigorítás a következő félévben is folytatódik.

A felméréshez kapcsolódó kiegészítő kérdőívben ezúttal is az átstrukturálási tevékenységgel foglalkoztunk. A jelzálog-hitel-állományon belül mintegy 1 százalékponttal tovább emelkedett az átstrukturált hitelek aránya, így 2011 első negyedévének végére már a teljes jelzáloghitel-állomány 10,4 százaléka esett át átstrukturáláson. Az átstrukturált jelzáloghitelek portfólióminőségében nem történt érdemi változás, az átstrukturált jelzáloghitelek 27 százaléka 30 napon túli, 17 százaléka pedig 90 napon túli késétségben van. Mivel azonban az átstrukturált jelzáloghitelek mintegy kétharmadának még nem járt le a könnyített törlesztőteherrel járó türelmi időszaka, így az átstrukturálások sikerességét még nem lehet megítélni.

Az elmúlt elemzésekben kiemelten tárgyaltuk az átstrukturált jelzáloghitelek alakulását, ugyanakkor az ott megfigyelhető tendenciák láthatóan a kereskedelmiingatlan-hitelek esetében is érvényesek. 2011 első negyedévének végére a kereskedelmiingatlan-hitelek állományának 18 százalékát strukturálták át. A bankok várakozásai alapján az idei év végére ez az arány elérheti a kiemelten magasnak tekinthető 30 százalékot is. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a rossz ingatlanpiaci helyzet miatt a bankok aktív átstrukturálási politikája kényszerhelyzetre utal.

1. táblázat

Összefoglaló táblázat a kereslet és kínálat alakulásáról és várható alakulásáról 2011 első félévében

Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2011. I. n.év	2011. II–III. n.év	2011. I. n.év	2011. II–III. n.év
Háztartási	Lakáscélú	→	→	↓	↑↑
	Fogyasztási hitel	↓	↑	↑	↑
Vállalati		↓	↓	↑	↑↑

Megjegyzés: A felfelé mutató nyíl növekedésre, míg a lefelé mutató csökkenésre utal. A dupla nyíl arra utal, hogy a bankoknak nettó értelemben több mint fele jelzett növekedést/csökkenést.

A HÁZTARTÁSOK KERESLETÉNEK ÉLÉNKÜLÉSÉRE VÁR A BANKRENDSZER VÁLTOZATLAN HITELEZÉSI FELTÉTELEK MELLETT

A lakáscélú hitelek feltételei érdemben nem változtak, és a bankok a következő fél évben sem várnak jelentősebb elmozdulást. Ezzel szemben a fogyasztási hitelek esetében a bankok nettó értelemben vett¹ 18 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken, miközben 7 százalék a következő fél évben enyhítést tervez (4. ábra). Összességében a háztartási szegmensben a bankrendszer kínálati viselkedését alapvetően az határozza meg, hogy azon bankok, amelyek növelnék a hitelezést, azt a kialakult hitelezési feltételek enyhítése nélkül tennék.

A fogyasztási hitelekben belül a szabad felhasználású jelzáloghiteleknel a bankok nettó értelemben vett 8 százaléka (12. ábra), míg az egyéb (fedezetlen) hitelek esetében 13,4 százaléka szigorított (12. ábra). A fedezetlen hiteleknel a szigorítás elsősorban a megkövetelt hitelképességi szintben következett be, míg a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében ezenkívül a futamidőben, a kamatfelárban és a jövedelemarányos törlesztőrészetben is történtek szigorítások (13. ábra). A következő fél évben a fedezetlen hiteleknel várható enyhítés, elsősorban a megkövetelt hitelképességi szintben. A gépjármű-finanszírozásban – szemben az előző negyedévvél – összességében a válaszadók (bankok és lízingcégek) nettó értelemben vett 12 százaléka ismét szigorított a hitelezési feltételeken (12. ábra), mégpedig emelkedtek a

¹ A nettó arány alatt a szigorítók és az enyhítők piaci részesedéssel súlyozott különbségét értjük a hitelezési feltételek esetében. A nettó arány a szigorítás/enyhítés mértékét nem tartalmazza.

kockázatos hitelekben lévő prémiumok. A következő fél évben a válaszadók nem terveznek változtatást a gépjármű-finanszírozás feltételeiben.

A lakáscélú hitelek iránt a bankok nettó értelemben vett 32 százaléka észlelt keresletcsökkenést, míg a fogyasztási hitelek esetében 8 százaléka észlelt keresletélénkülést 2010 végéhez képest (8. ábra), elsősorban a szabad felhasználású jelzáloghitelek iránt. A bankok döntő többsége továbbra is arra számít, hogy a következő időszakban a háztartási szegmensben a kereslet élénkül, és elmozdul a holtpontra tekinthető színtről.

A magyar hitelezési folyamatok eltérnek az eurozónában tapasztalt folyamatoktól², mivel ott már 2009 óta emelkedik a hitelállomány. Bár az eurozónában mind a lakáscélú, mind pedig a fogyasztási hitelek esetében a bankok nettó értelemben vett 9-13 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken, valamint a következő negyedévben is szigorítást tervez, ez a folyamat már egy bővülő piacon megy végbe.

TOVÁBBI SZIGORÍTÁSOK A VÁLLALATI SZEGMENSZEN

A vállalati szegmensben a bankok nettó értelemben vett 19 százaléka tovább szigorított a hitelezési feltételeken (19. ábra), miközben 30 százaléka összességében előre tekintve is szigorítást tervez a 2011 második–harmadik negyedévéig lefedő időszakban. Egyetlen kivétel a kis- és mikrovállalatok szegmense, ahol a bankok nettó értelemben vett 15 százaléka enyhíteni tervez (19. ábra), bár ennek realizálódása kérdéses, mivel már az előző felmérésekben is jelezték. A bankok a vállalati szegmens egészében a legtöbb nem árjellegű hitelezési feltételen (az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállaláson, a minimálisan megkövetelt hitelképességi szinten, valamint a fedezeti követelményeken), illetve a kockázatos hitelekben lévő prémiumon is szigorítottak (20. ábra). Ugyanakkor nem történt változás a forrásköltség feletti átlagos kamatfelárakban és a felszámolt díjakban. A hitelezési feltételek szigorításához nettó értelemben a versenyhelyzetet leszámítva minden felmért tényező hozzájárult (30. ábra). A tőkehelyzetnél már a korábbi felmérésben is felhívtuk a figyelmet, hogy a rossz jövedelmezőség rontja a bankok tőkevonzó képességét, illetve, hogy a nyereségből halmozzanak fel többlettőkéket. Új elemként jelenik meg a likviditási helyzet romlása. Ez főként a külföldi devizaforrások szűkülő (vagy drágább) elérhetősége (az eurozóna bankrendszerének finanszírozási problémái Magyarországra is begyűrűznek) miatt járulhat hozzá a hitelkínálat szigorításához.

Összességében a bankrendszer kínálati viselkedését két folyamat határozza meg a vállalati szegmensben. Egyrészt néhány jelentősebb szereplő eszközoldalon alkalmazkodik, vagyis csökkenti a kínálatát, másrészt a bankok többsége növelné ugyan hitelezési aktivitását, de nem enyhítené a jelenlegi hitelezési feltételeket. Ennek következtében a jelenleg hitelképes ügyfelek részéről növekvő kereslet hozhat fordulatot a hitelezésben, miközben a javuló konjunktúra miatt nő azon vállalatok száma, amelyek hitelképesek.

A keresletet nézve 2011 első negyedévében nettó értelemben a bankok 46 százaléka észlelt keresletnövekedést a vállalati hitelek iránt (31. ábra), ami kizárólag a rövid lejáratú hiteleknek következett be (32. ábra). Ugyanakkor a hosszú lejáratú hitelek iránt a bankok nettó értelemben vett 3 százaléka észlelt gyengébb keresletet. Ezáltal a mostani negyedév is illeszkedik a válság óta megfigyelt folyamatokhoz. A bankok az előző felméréshez hasonlóan továbbra is optimisták, döntő többségük élénkülő keresletre számít a következő fél évben mind a rövid lejáratú, mind pedig a hosszú lejáratú hitelek iránt (32. ábra).

Az üzleti célú ingatlanhitelek esetében a bankok nettó értelemben vett 68 százaléka 2010 első féléve után ismételt szigorított a hitelezési feltételeken (19. ábra), ami minden szegmenst egyaránt érintett (lakásprojekt, iroda, ipari [logisztika] és bevásárlóközpontok) (35. ábra). A szigorítások egybeestek a széles körben észlelt keresletélénküléssel (31. ábra), ami egyrészt a holtpontra elmozduló relatív élénkülésre vezethető vissza a kereskedelmiingatlan-piacon, másrészt a meglévő projektek refinanszírozása is szerepet játszik benne.

Európai összehasonlításban megnézve, az eurozóna bankjainak nettó értelemben vett 4 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken, miután 2010 végén nem volt szigorítás. A további szigorításnak az okai elsősorban a forrásoldali és a likvidi-

² Az EKB hitelezési felmérése alapján. http://www.ecb.int/stats/pdf/blsurvey_201104.pdf?2a25dda91a542b72662c8921f8060644c

tási feszültségek, amelyek háttérében a kiújuló szuverén válság áll. A következő negyedévben sem várható fordulat a hitelezési feltételekben. Ugyanakkor hazánkkal ellentétben az eurozónában már (a balti országokat leszámítva a szomszédos országokhoz hasonlóan) elkezdődött a vállalati hitel-állomány emelkedése.

A KERESKEDELMI CÉLÚ INGATLANPIACON MÉG EGY NAGYOBB ÁTSTRUKTURÁLÁSI HULLÁM VÁRHAÓ

A felmérés ismét kiemelten foglalkozik a problémás ügyfelek hiteleinek átstrukturálásával is. Ez évtől kezdve a rendszeres adatszolgáltatás keretében a bankok és fiókok már készségi kategóriák szerint jelentik az átstrukturált hiteleket, szemben a korábbi gyakorlattal, amikor csupán a fizetési késedelemben nem lévő átstrukturált hiteleket kellett külön jelenteni. A változások hatására pontosabb és a teljes bankrendszert lefedő (fiókokkal együtt) adatokhoz jut az MNB, ezért a jövőben nincs szükség az erre vonatkozó kvantitatív kérdésekre a hitelezési felmérés kiegészítő kérdőívében. Ennek következtében a továbbiakban a felmérésünk során a kvalitatív kérdésekre fókuszálunk az átstrukturálási folyamatok jobb megértése érdekében.

2011 első negyedév végi adatok alapján a bankrendszeri jelzáloghitel-állomány 10,4 százaléka volt átstrukturálva, míg ez az arány 9 százalék körül alakult 2010 végén. Az említett változtatások mintegy fele arányban járultak hozzá a növekményhez, azaz a változtatások nélkül (kizárólag a hitelezési felmérés alapján) 9,7 százalék körül alakult volna az átstrukturált jelzáloghitel-állomány a teljes jelzáloghitel-állományhoz képest (43. ábra). Az átstrukturált jelzáloghitelek 60 százaléka szabad felhasználású, míg 40 százaléka lakáscélú.

Az átstrukturált jelzáloghitelek mintegy 27 százaléka van 30 napon túli, míg 17 százaléka 90 napon túli fizetési késedelemben, amely arányok érdemben nem változtak 2010 harmadik negyedéve óta. Ezzel párhuzamosan a türelmi időszakok tömeges lejárat hulláma is elmaradt, amit az elmúlt fél évre (2010 negyedik és 2011 első negyedévére) vártunk a bankok válasza alapján. Mindezek egyrészt arra vezethetők vissza, hogy 2010 harmadik negyedéve óta több mint 40 százalékkal nőtt az átstrukturált állomány, amely jelentősen „felhígította” a készségi mutatókat (44. ábra), másrészt megközelítőleg minden harmadik esetben meghosszabbították a lejárt türelmi időszakokat. Jelenleg az átstrukturált jelzáloghitelek mintegy kétharmada esetében még nem járt le a türelmi időszak, így még nem lehet megállapítani, hogy az átmeneti könnyítések, illetve azok hosszabbítása mennyire jelent valós megoldást.

A kereskedelmiingatlan-hitel szegmensben az állomány 18 százaléka volt átstrukturálva 2011 első negyedévének végén, ami 1 százalékponttal magasabb 2010 végéhez képest. A bankok várakozásai alapján jelentős növekedésre lehet számítani 2011 folyamán, ennek hatására az év végére az átstrukturált állomány elérheti a kereskedelmiingatlan-hitelek állományának 30 százalékát is. Ugyanakkor ezen állomány mindössze 7 százaléka van 90 napon túli késedelemben. A bankok aktív átstrukturálási politikája azt jelzi, hogy kényszerpályán mozognak: a rendkívül kedvezőtlen ingatlanpiaci körülmények és a nagyobb hitelméret miatt kénytelenek a hitelállományt többszöri átstrukturálásokkal és áthidaló hitelek nyújtásával fenntartani ahelyett, hogy tömegesen realizálnák a veszteségeket. Emellett az átstrukturálásokról laza értékvesztés-képzési szabályok is arra ösztönzik a bankokat, hogy életben tartásuk a hiteleket, hasonlóan a háztartási jelzáloghitelekhez.³ Bár a kereskedelmiingatlan-hiteleknel a megképzett értékvesztés állományarányosan magasnak számít a többi szegmenshez képest (45. ábra), a további várt jelentős átstrukturálások rejtett kockázatokra utalnak. Mindez felveti a hitelek „örökzöldülésének”, vagyis az életképtelen hitelek életben tartásának a veszélyét ebben a szegmensben is.

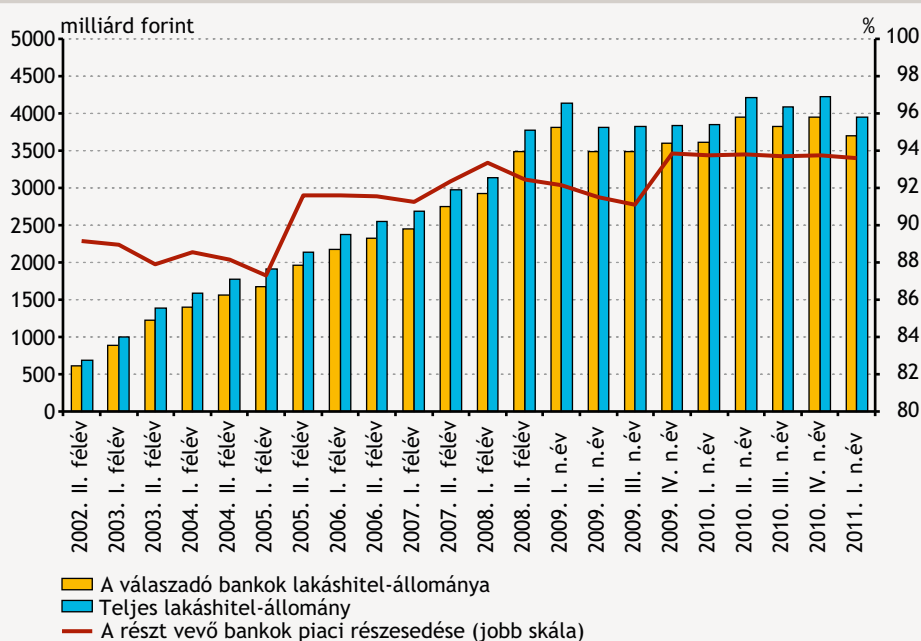
³ Az átstrukturálásokról értékvesztésképzésének számviteli szabályaival és annak kockázataival részletesebben a *Jelentés a pénzügyi stabilitásról* című kiadvány 2011. áprilisi számában foglalkoztunk: http://www.mnb.hu/Root/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_stabil/mnbhu-stab-jel-201104

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

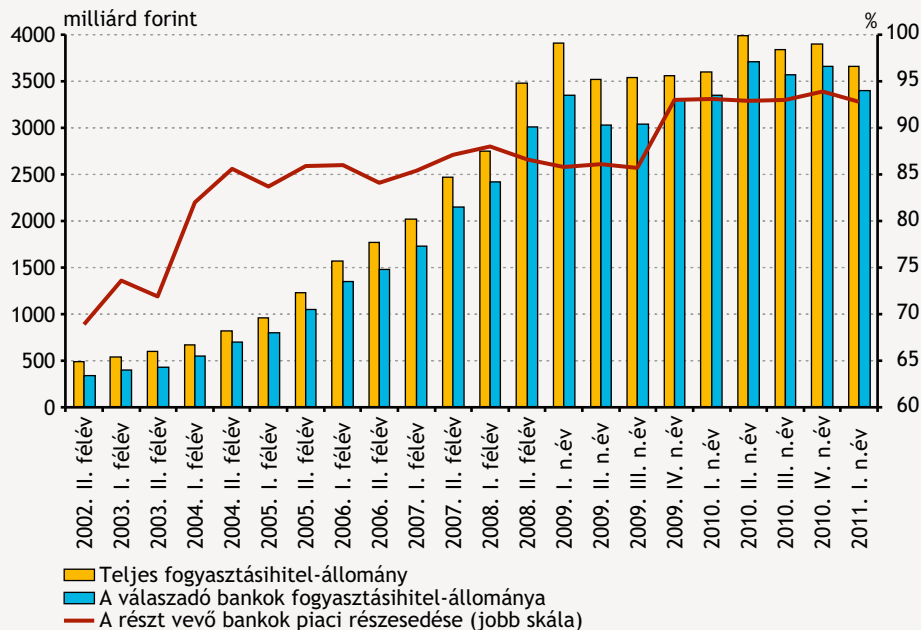
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

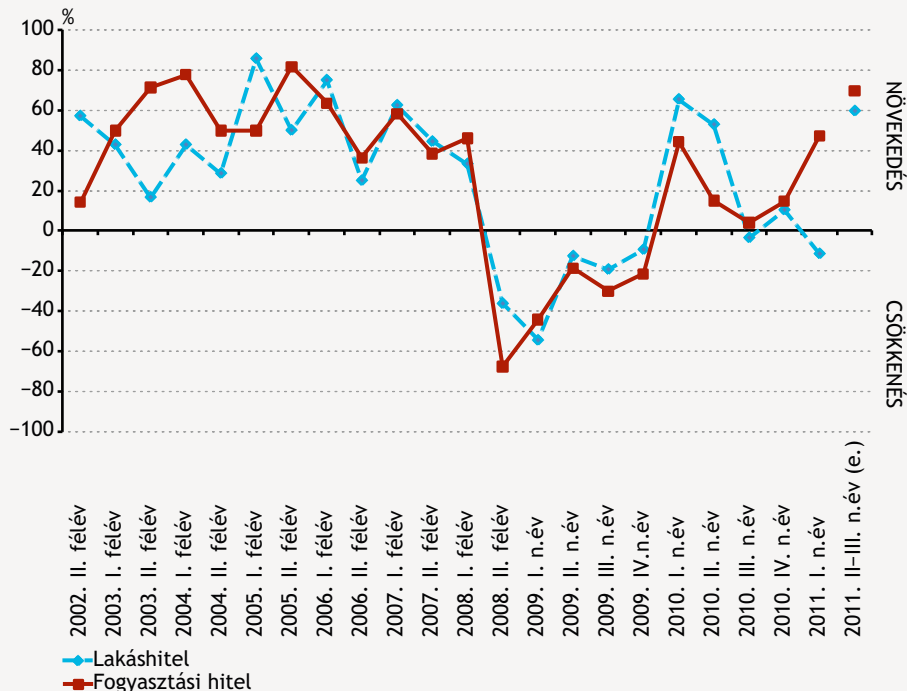

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

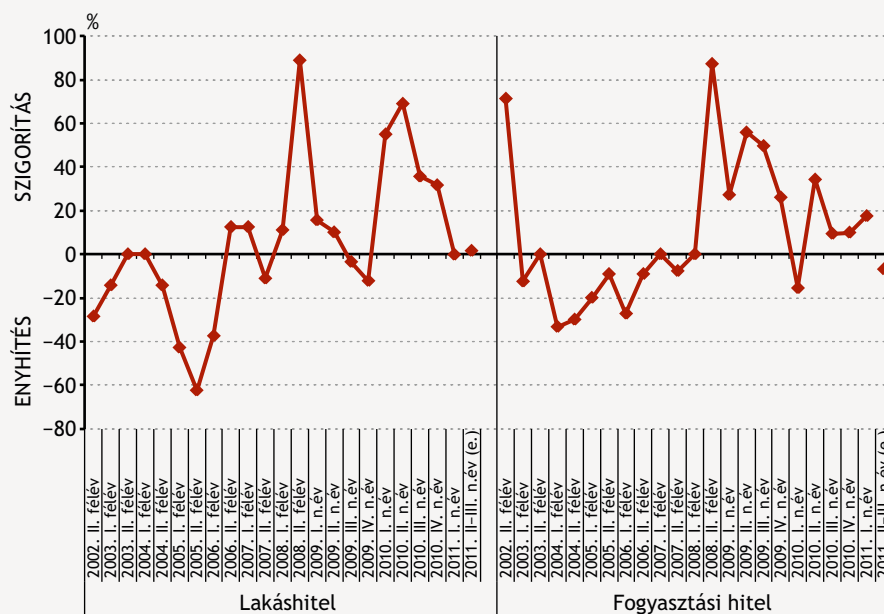
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

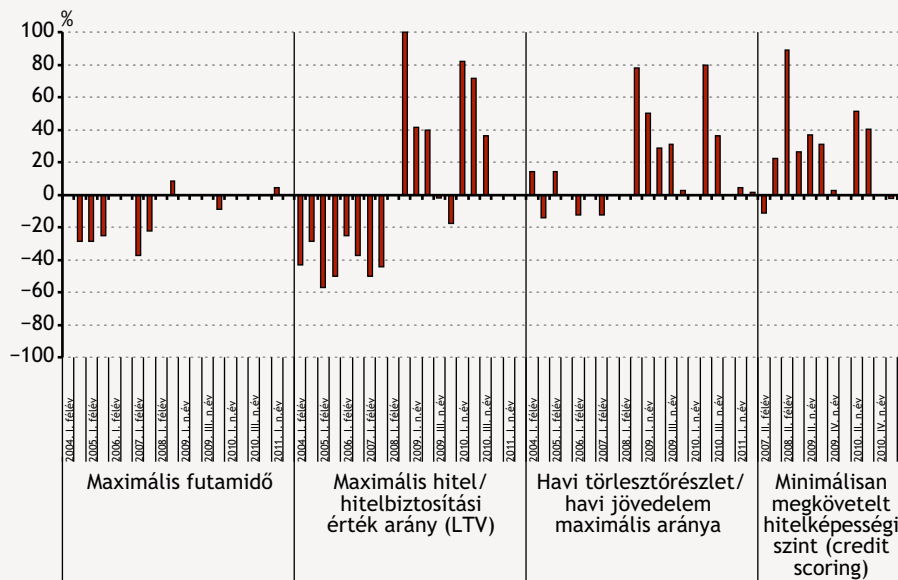

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

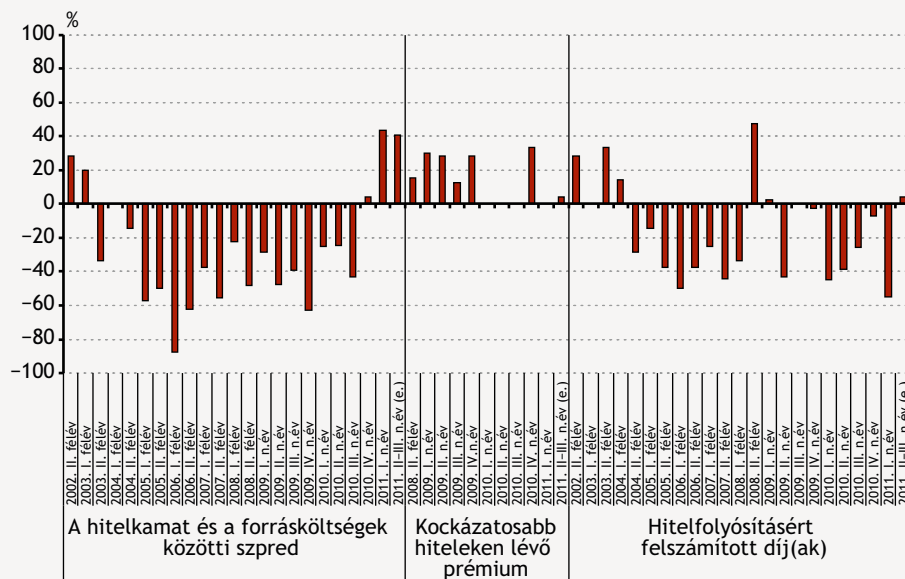

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

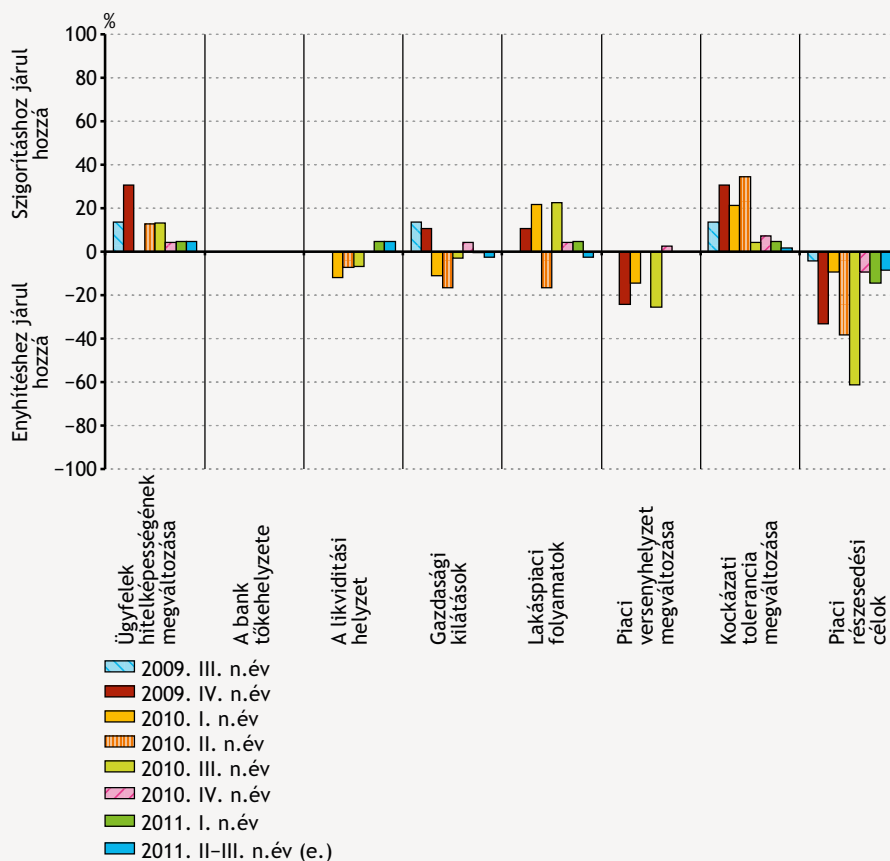

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

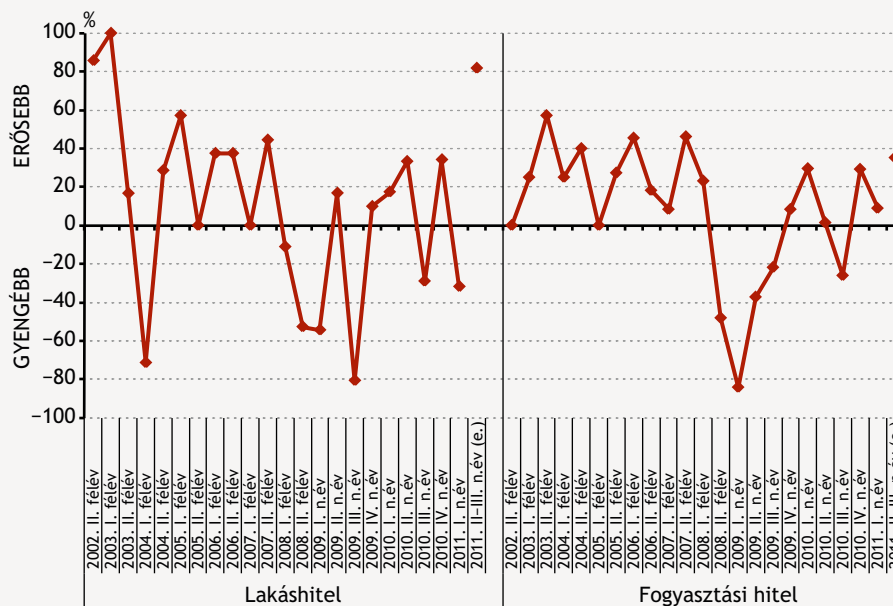
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

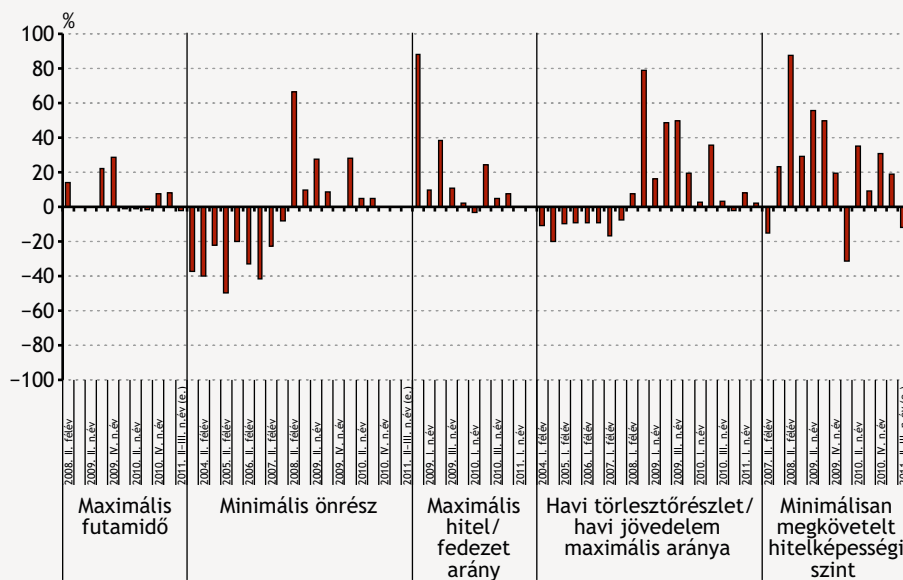
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

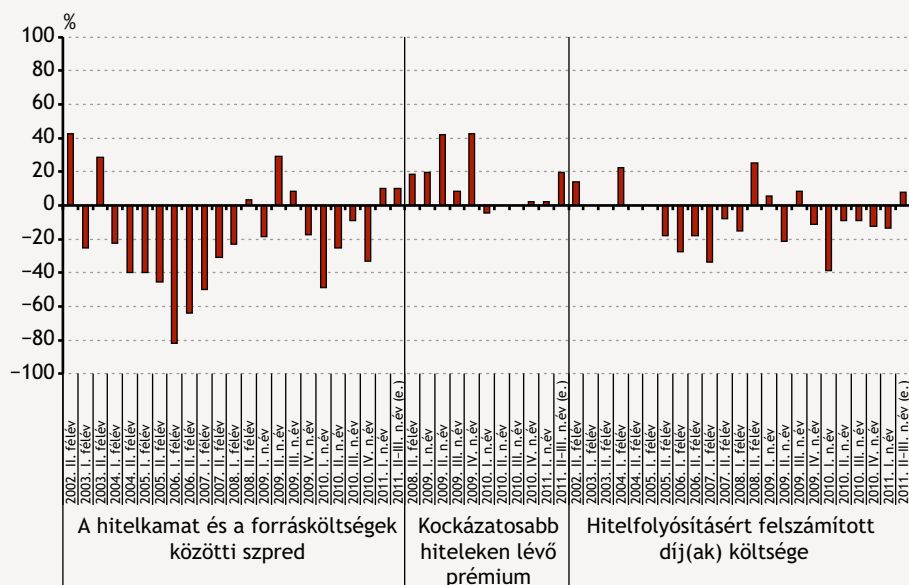

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

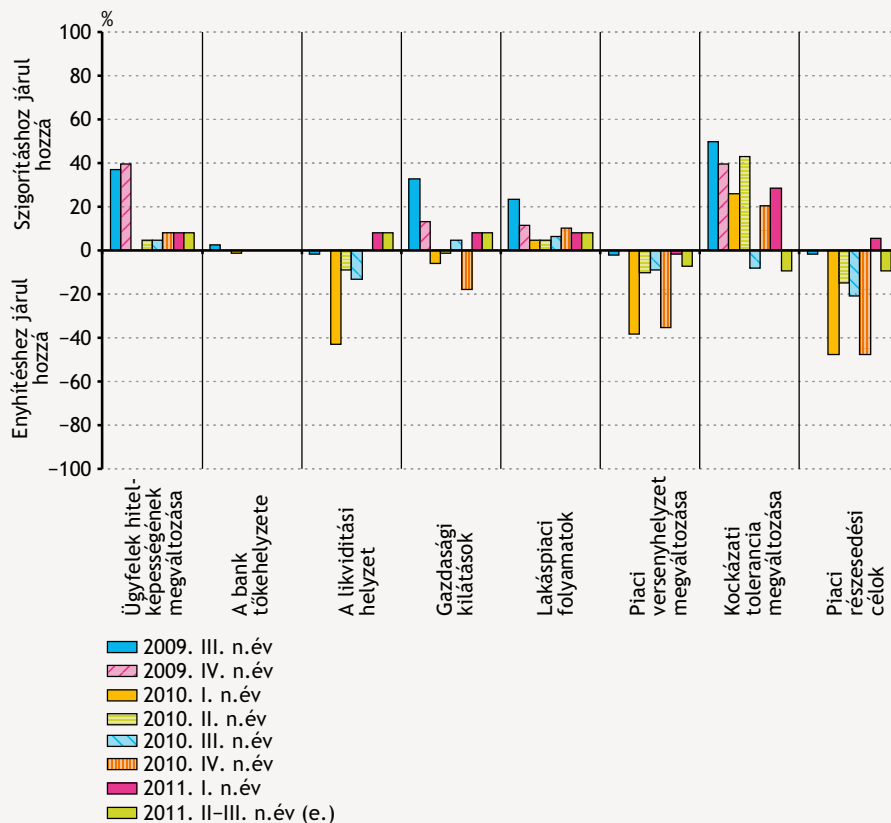

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

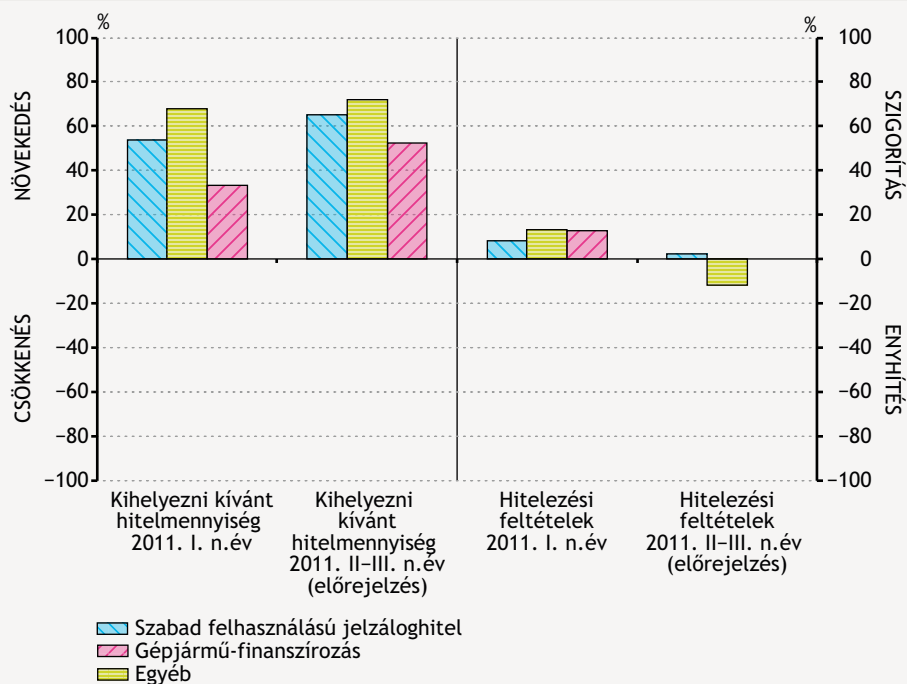
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknel

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

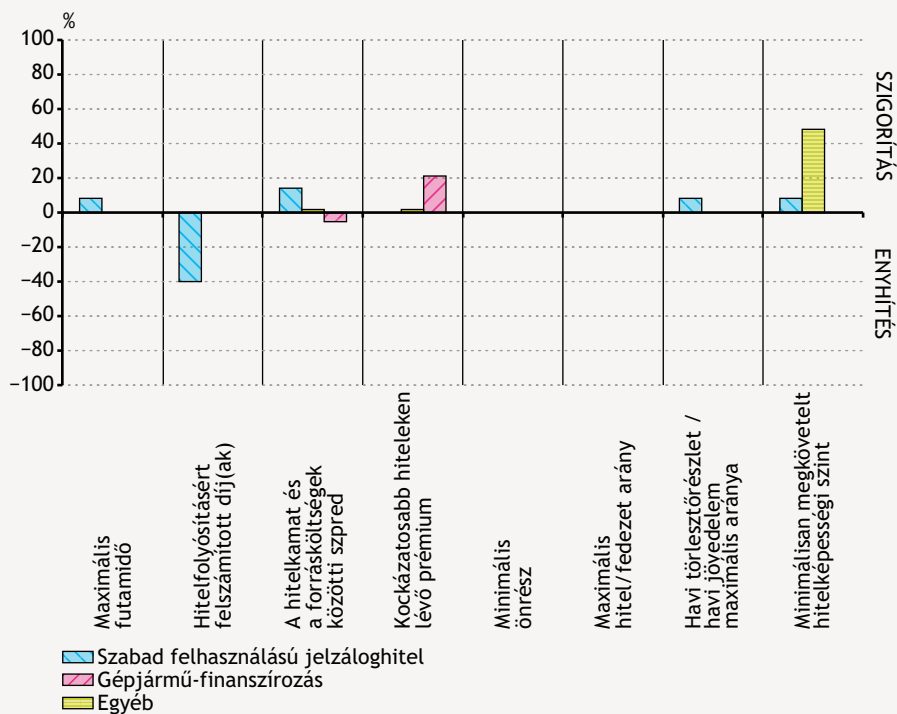

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztási hitel-termékeknel 2011 első negyedében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

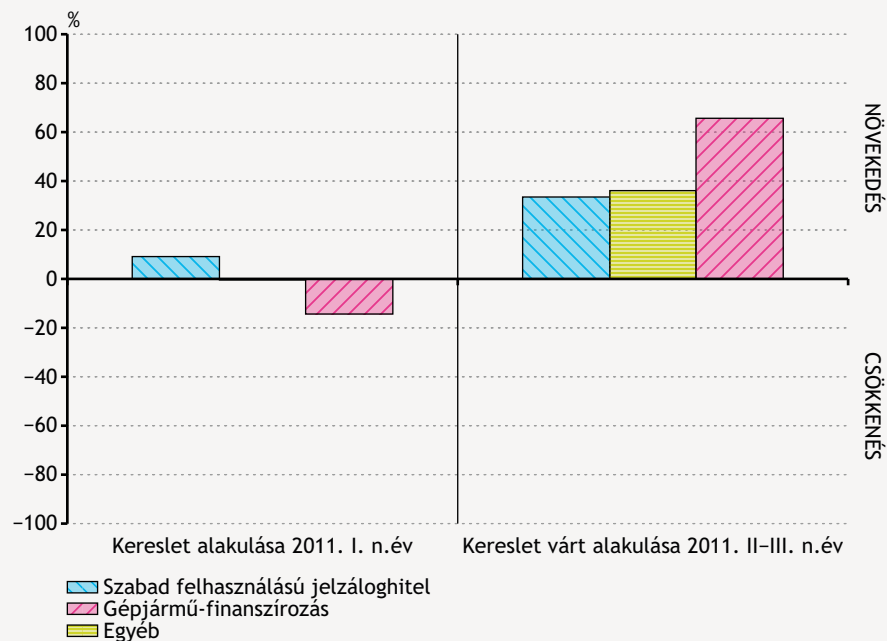

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

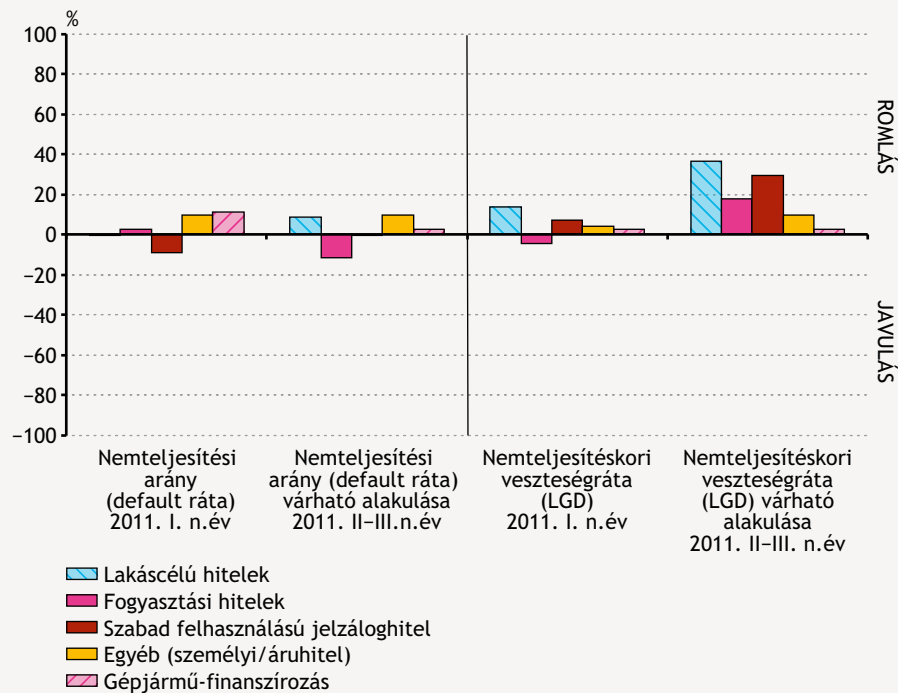
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

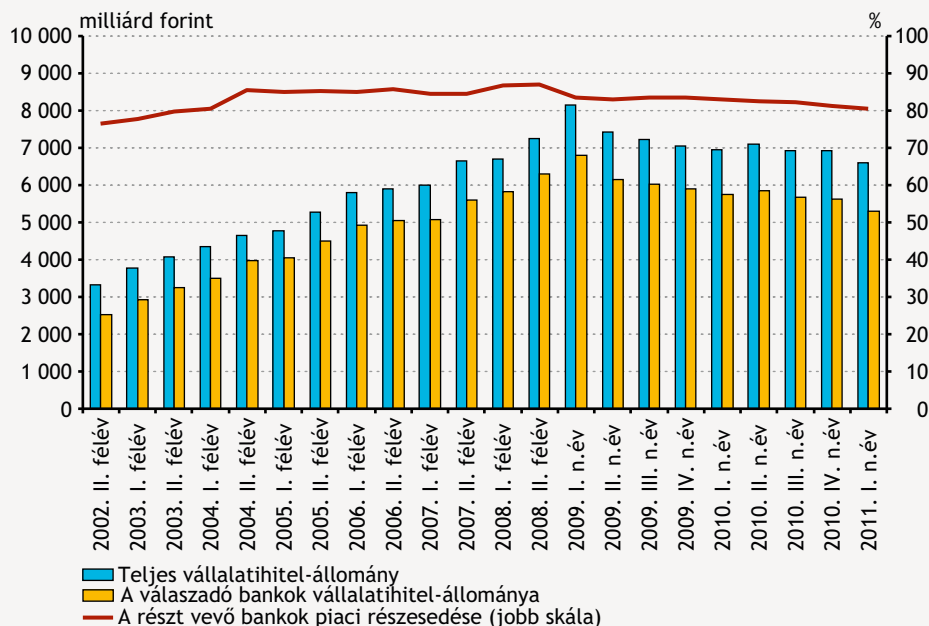
(a kockázatt növekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra

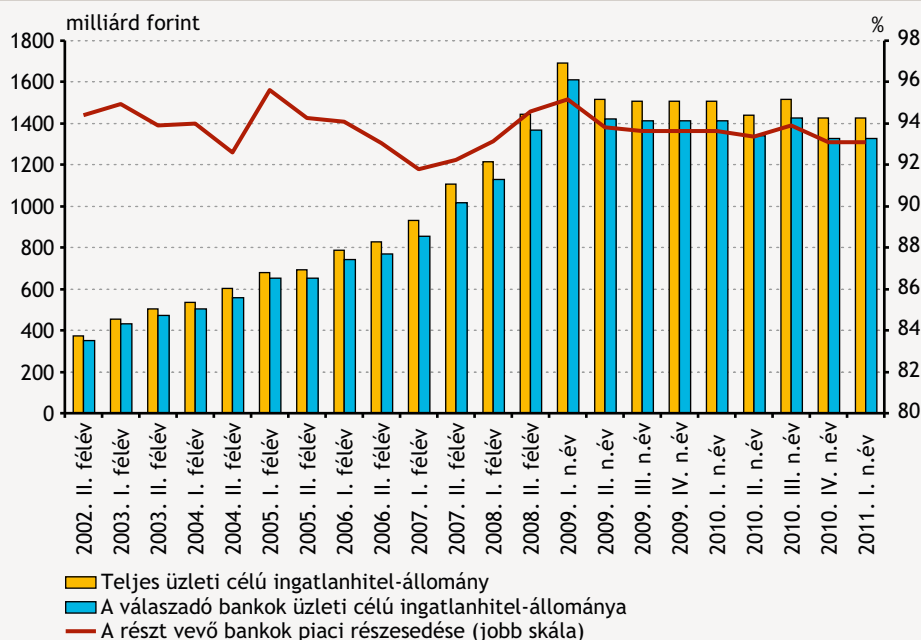
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

17. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

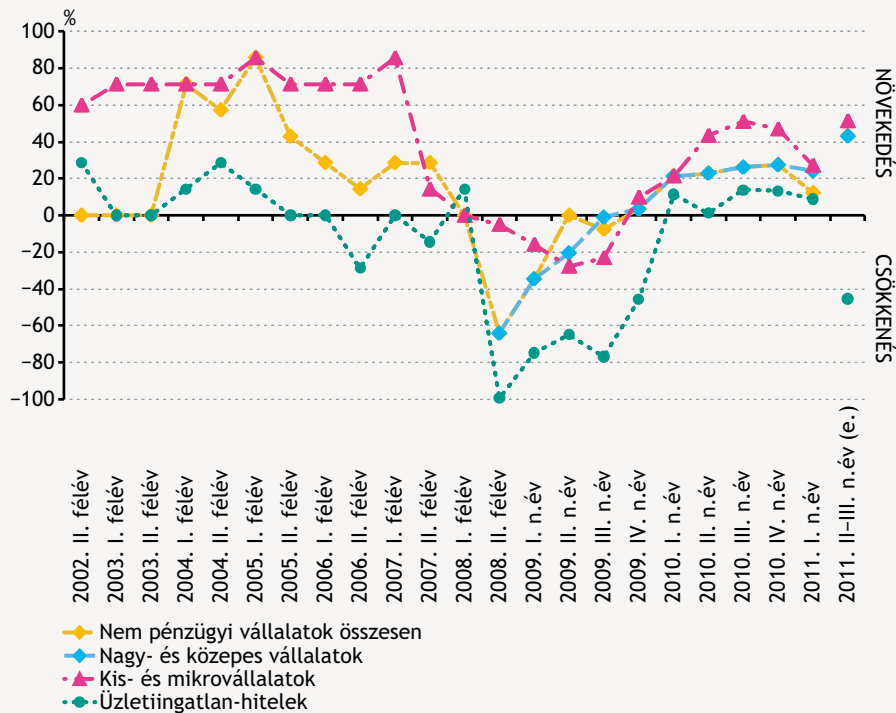

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

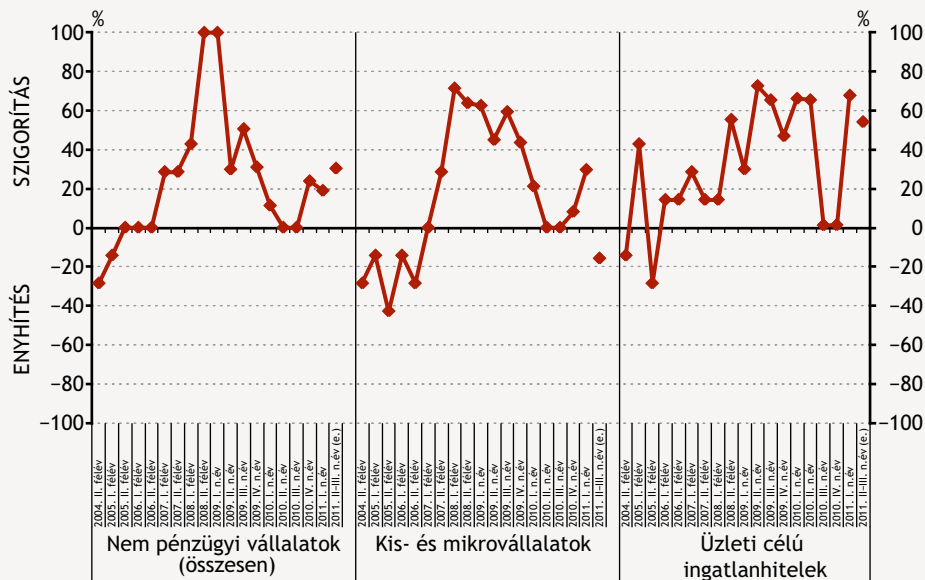
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelképességi feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

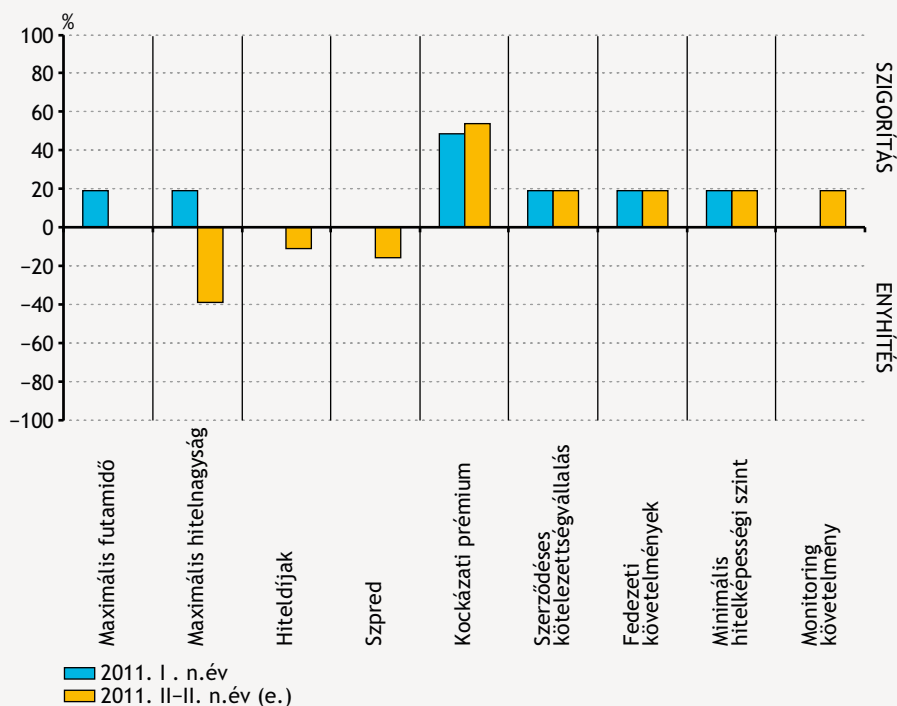

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra

Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

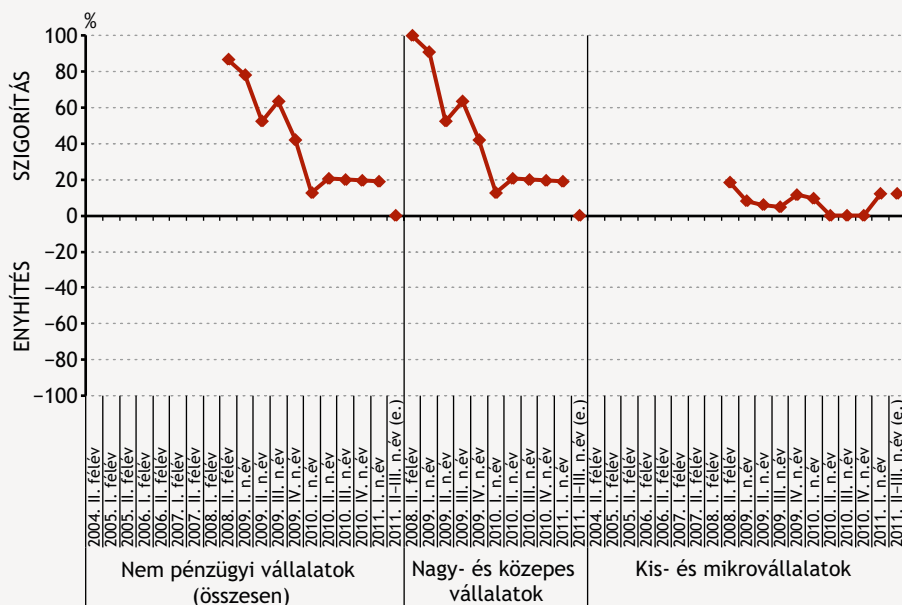

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

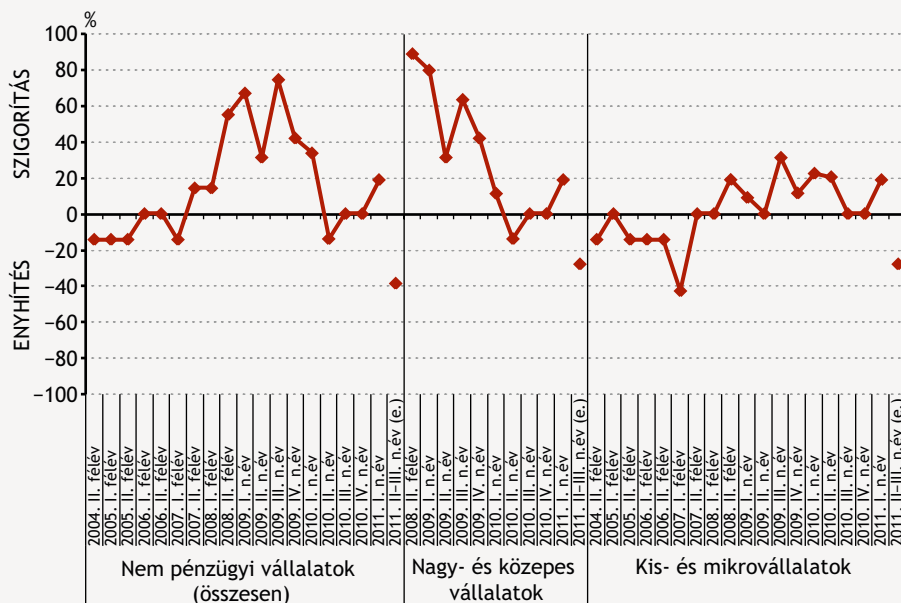

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

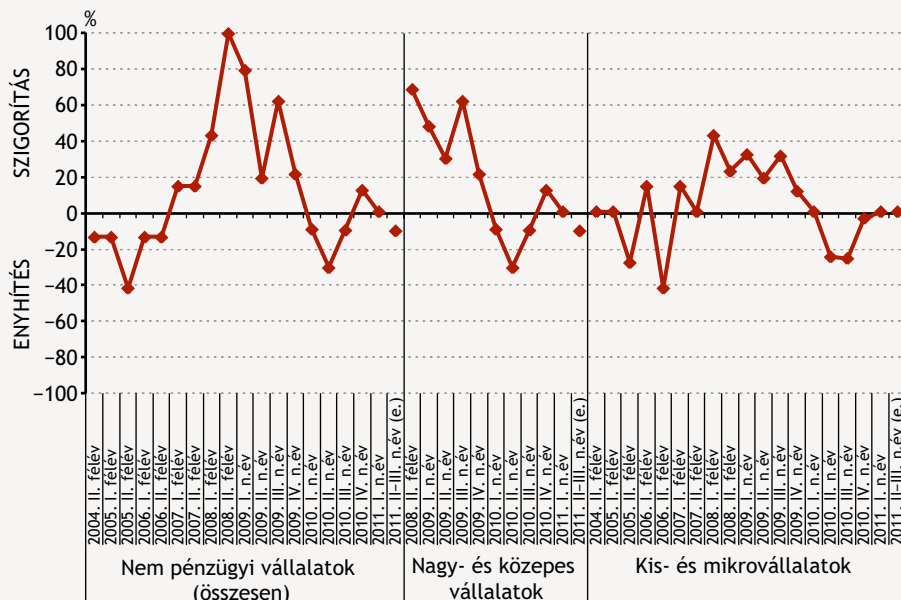

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

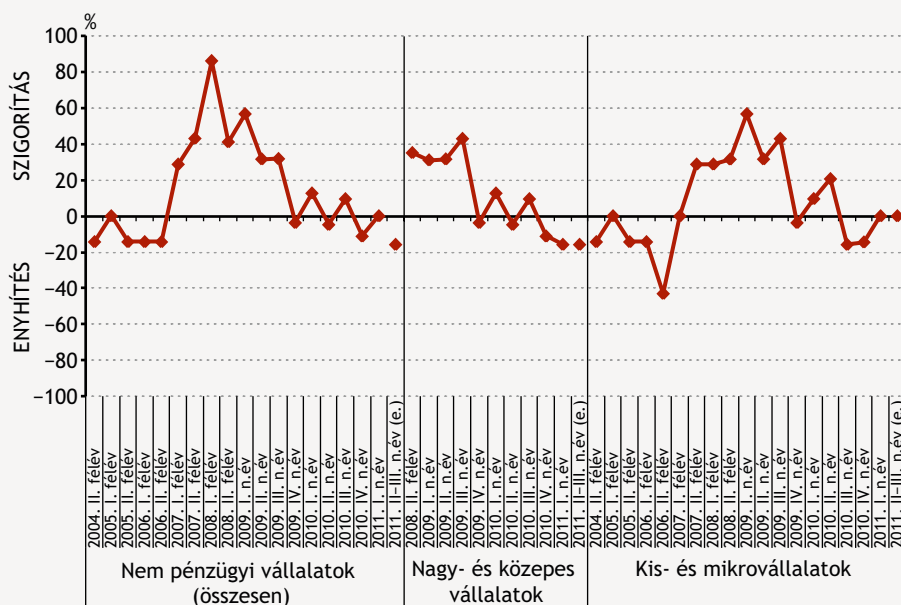

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

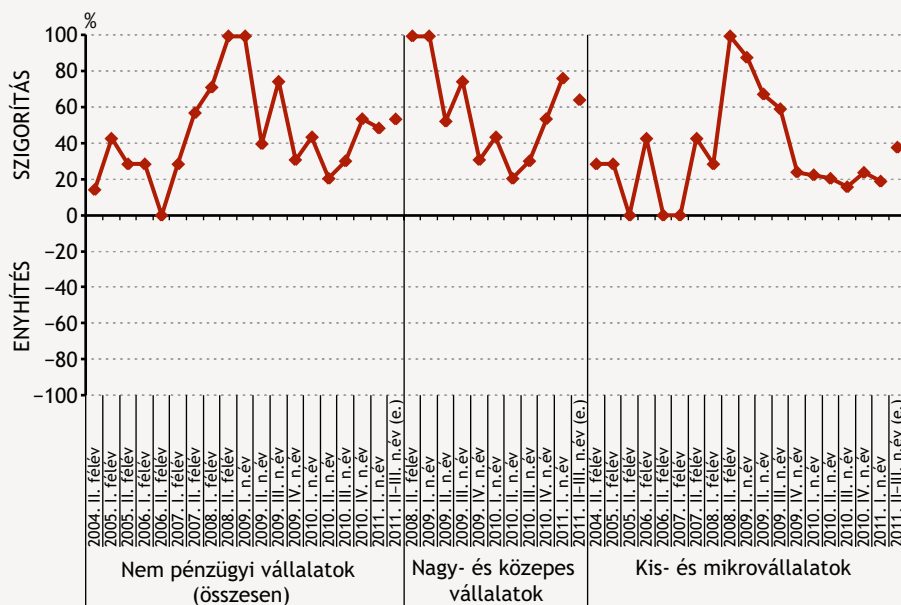

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati szektorokban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

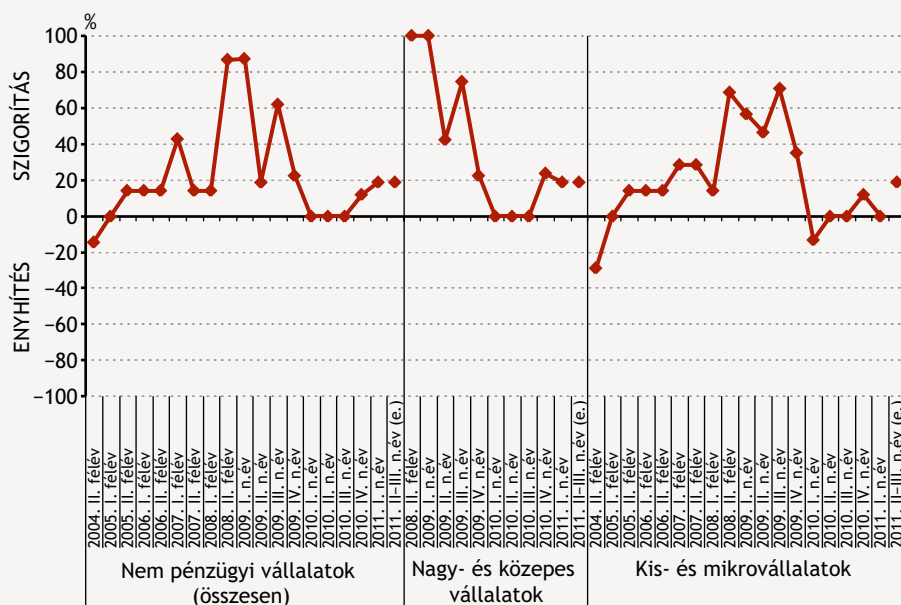

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

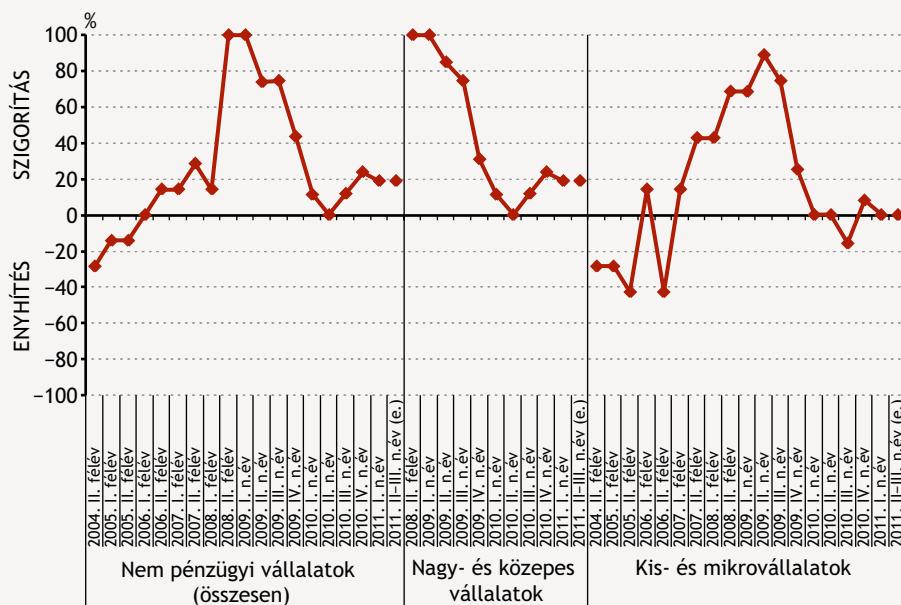

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati szektorokban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

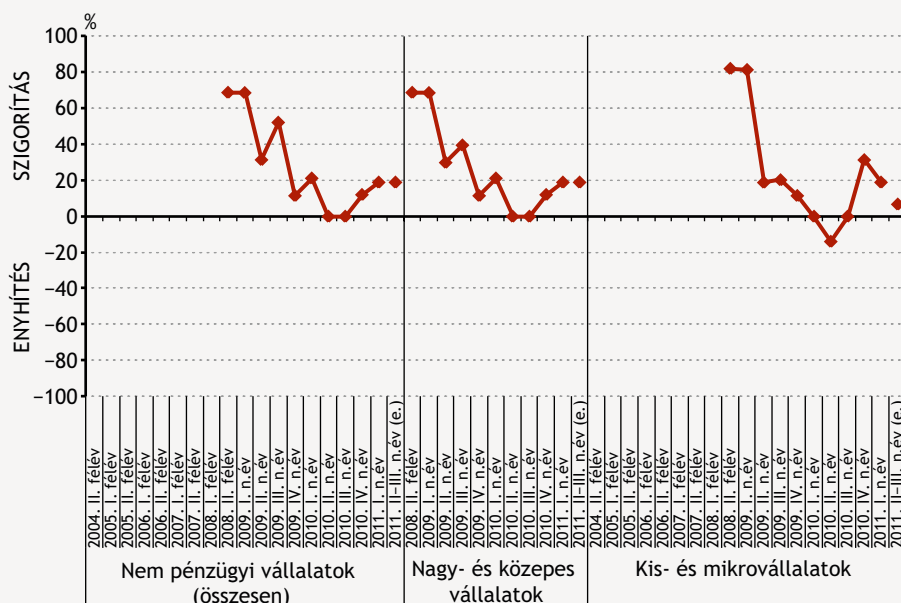

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

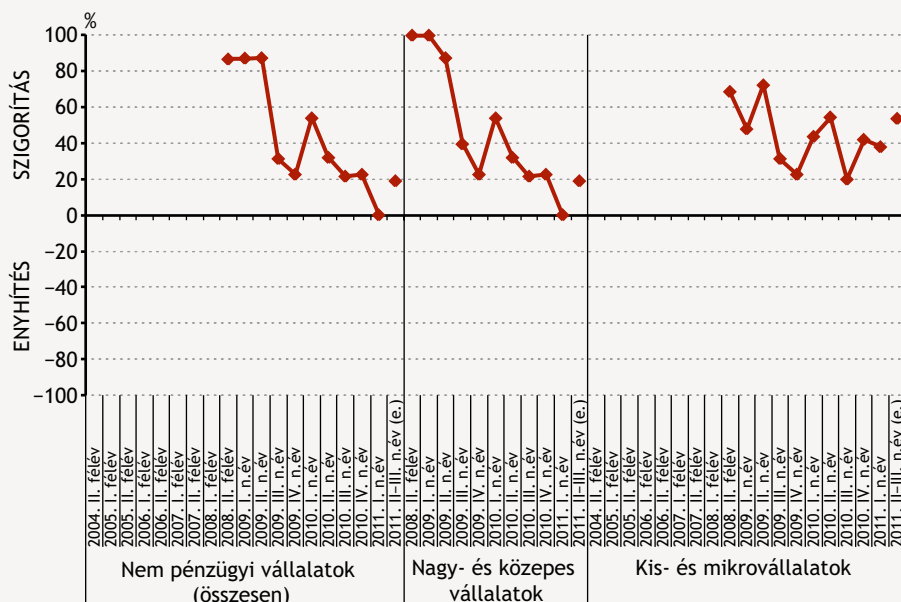

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

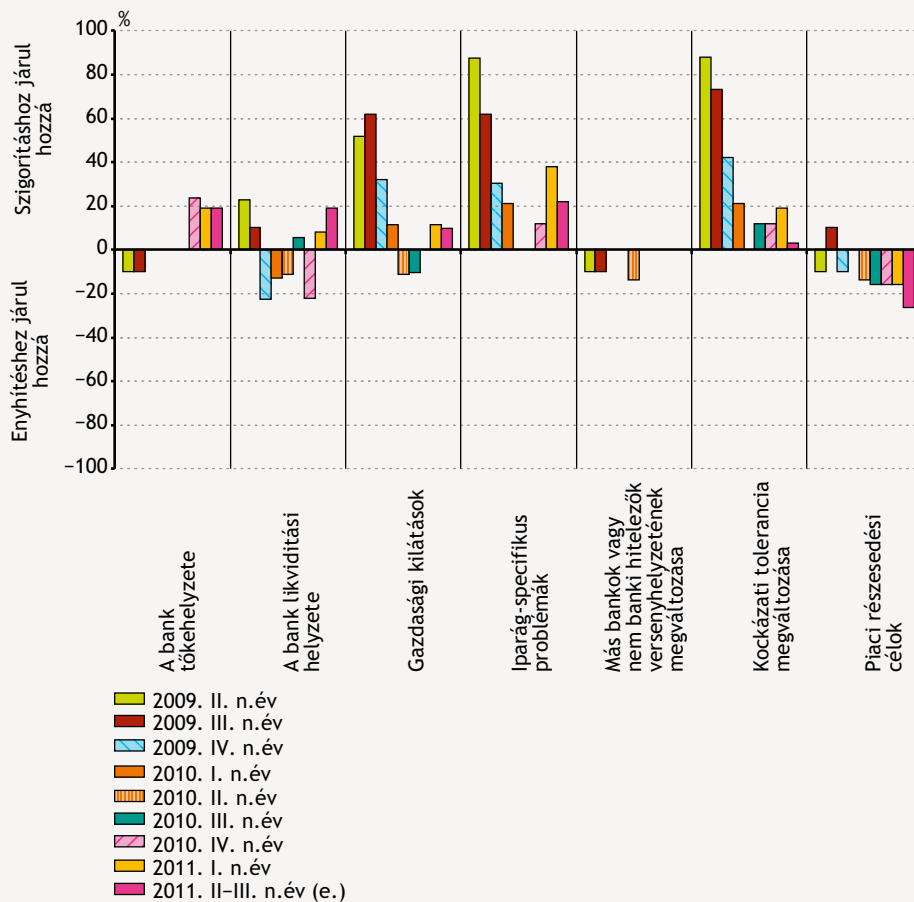

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

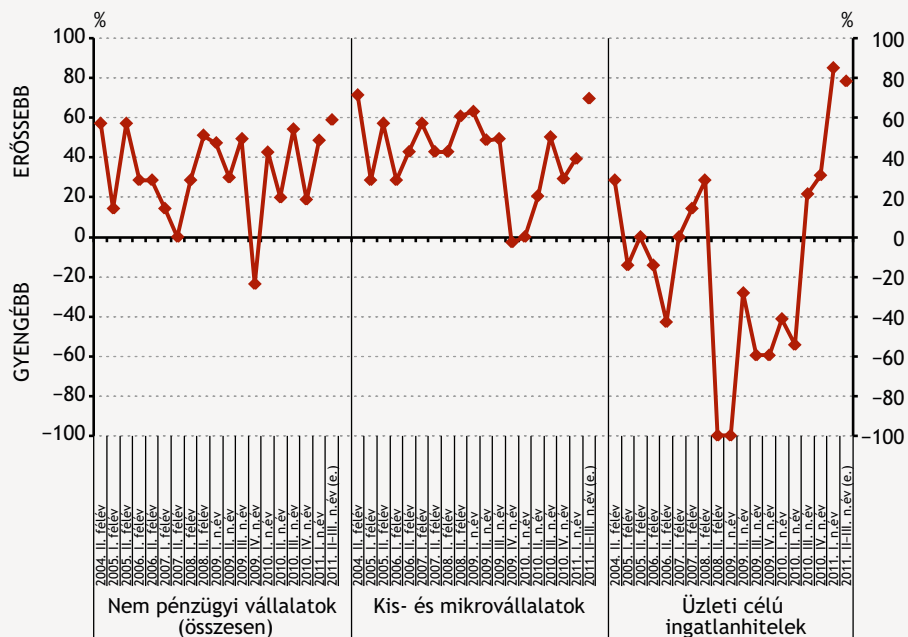
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

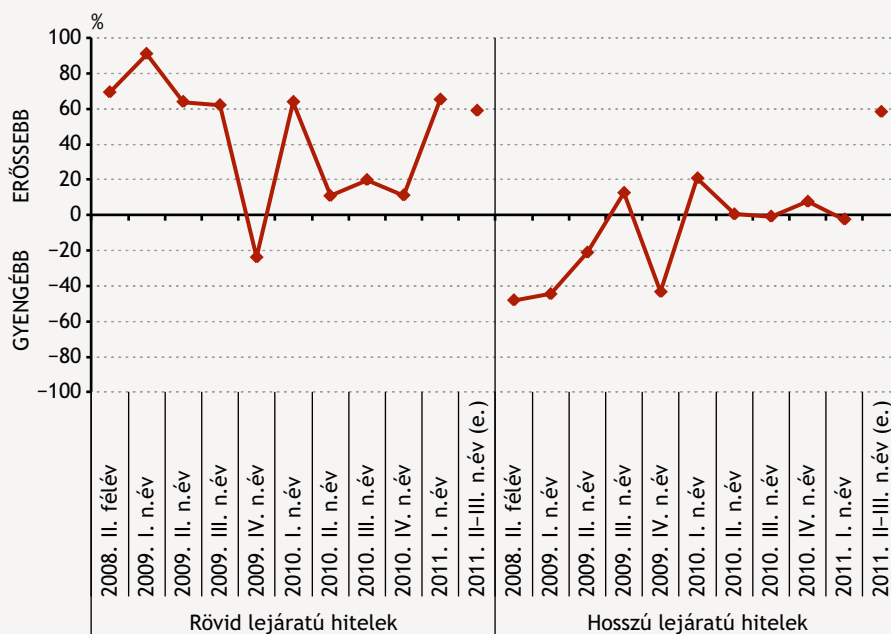
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

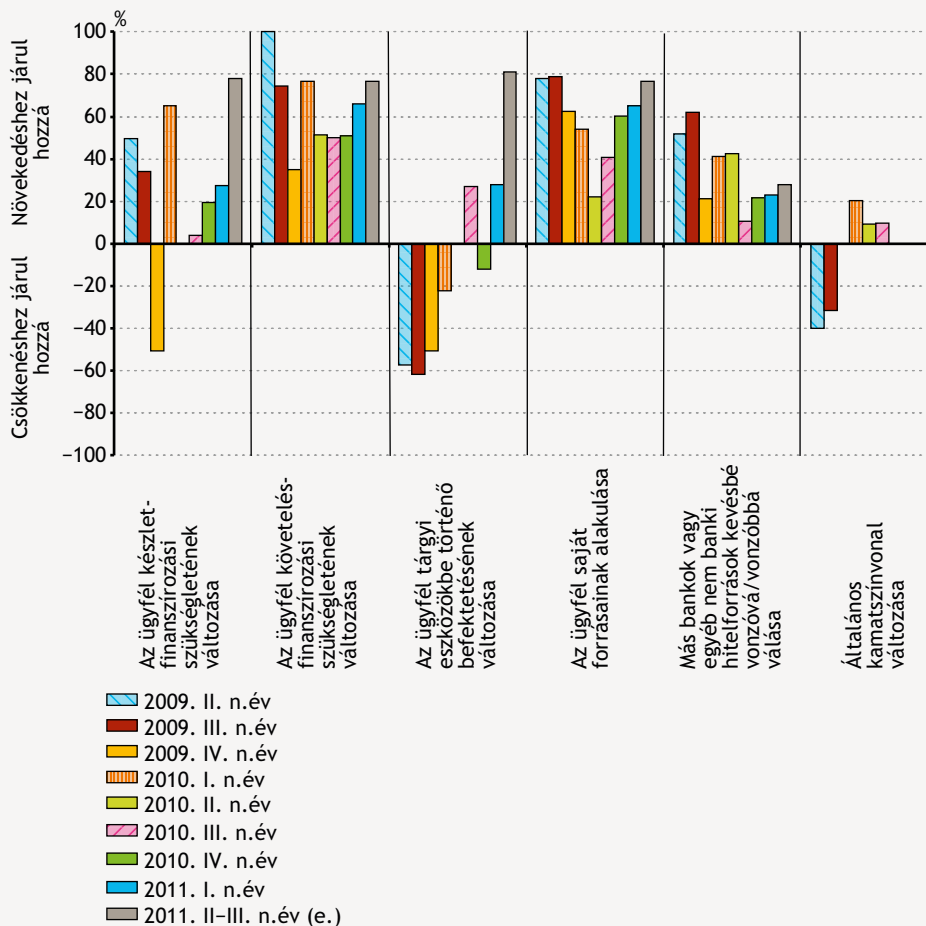
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

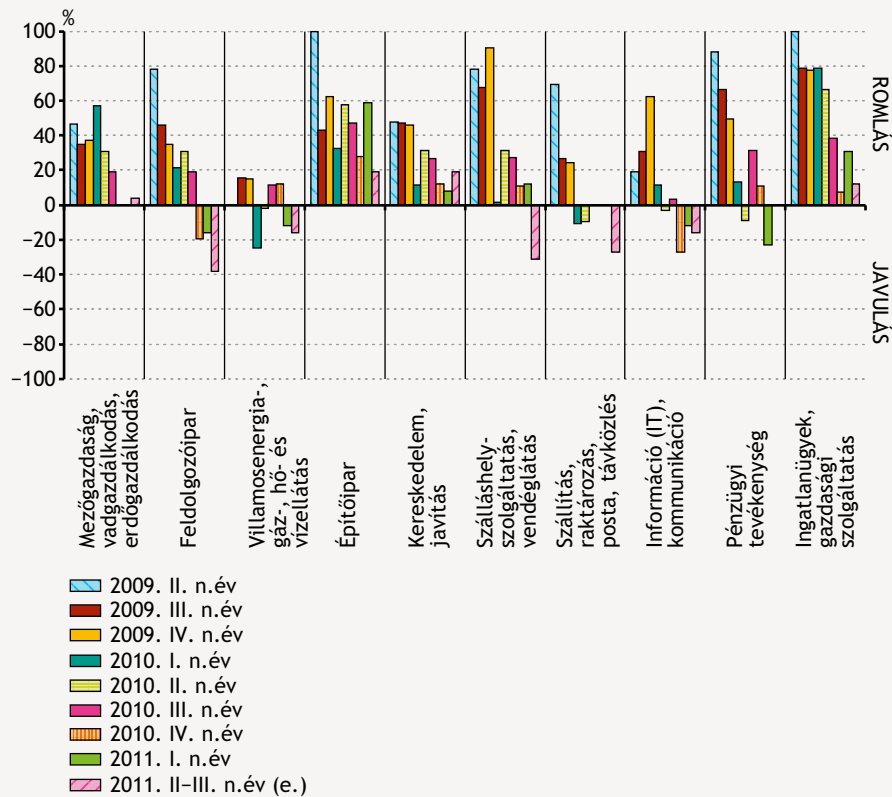
(a növekedéshez és csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

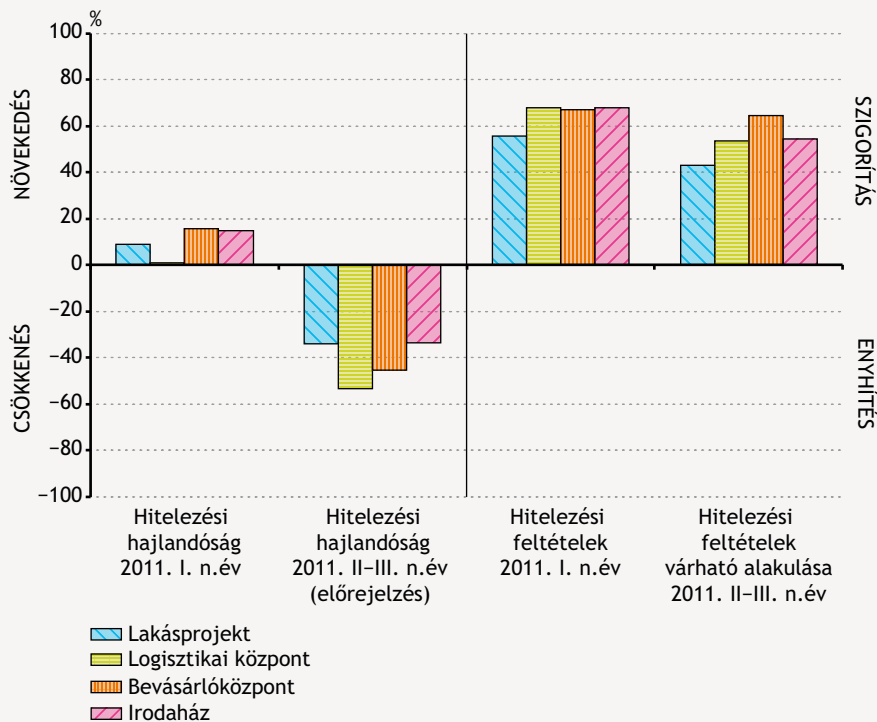
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

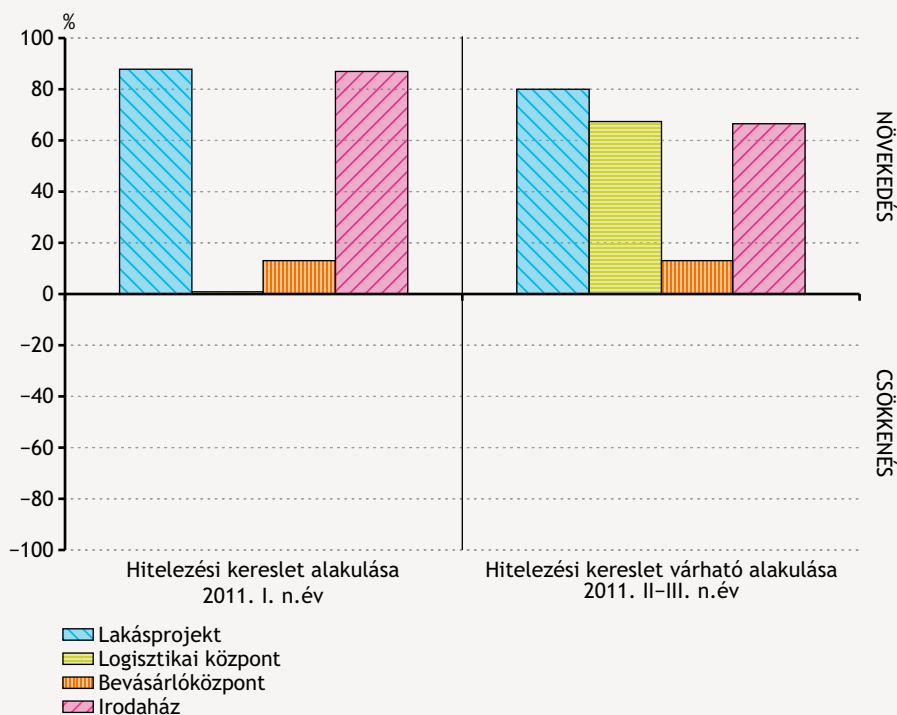

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

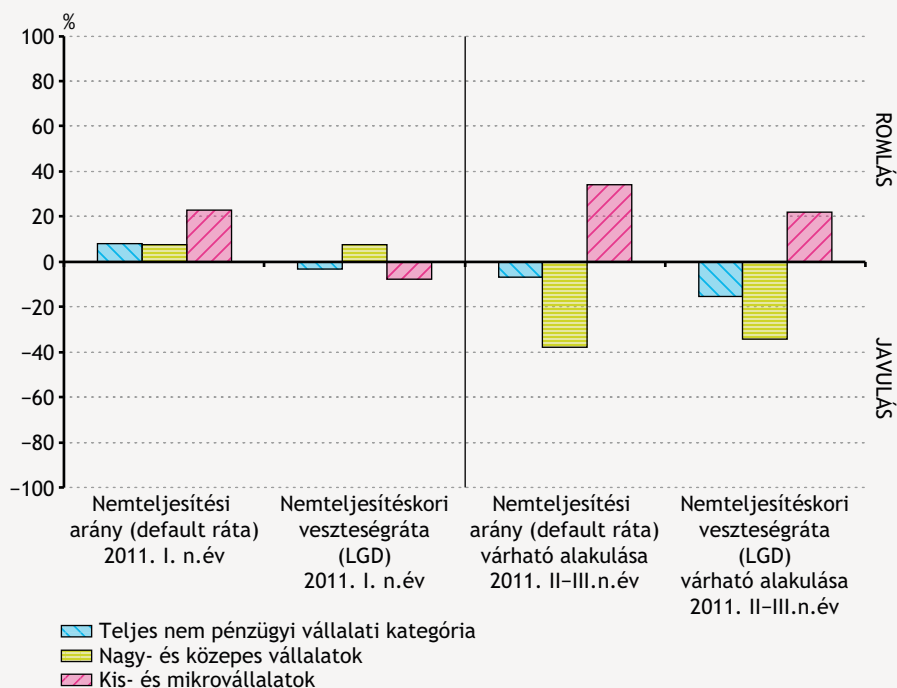
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

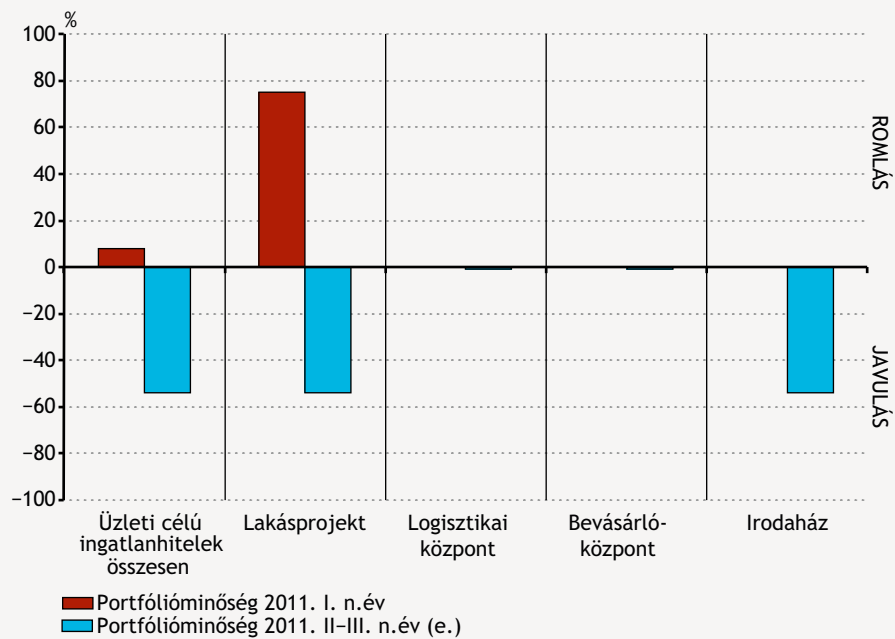
(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

38. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

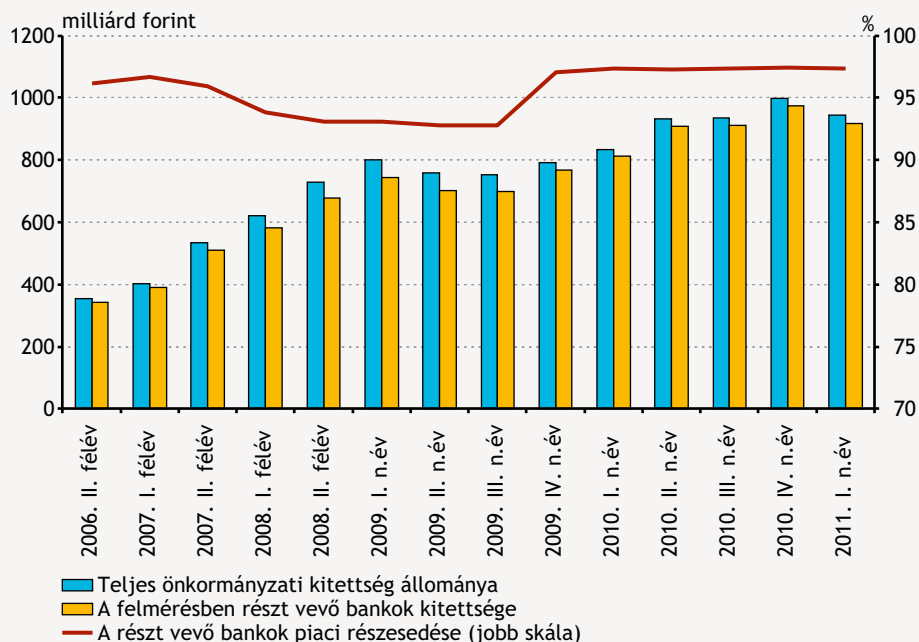
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

39. ábra

A teljes önkormányzati kitettség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

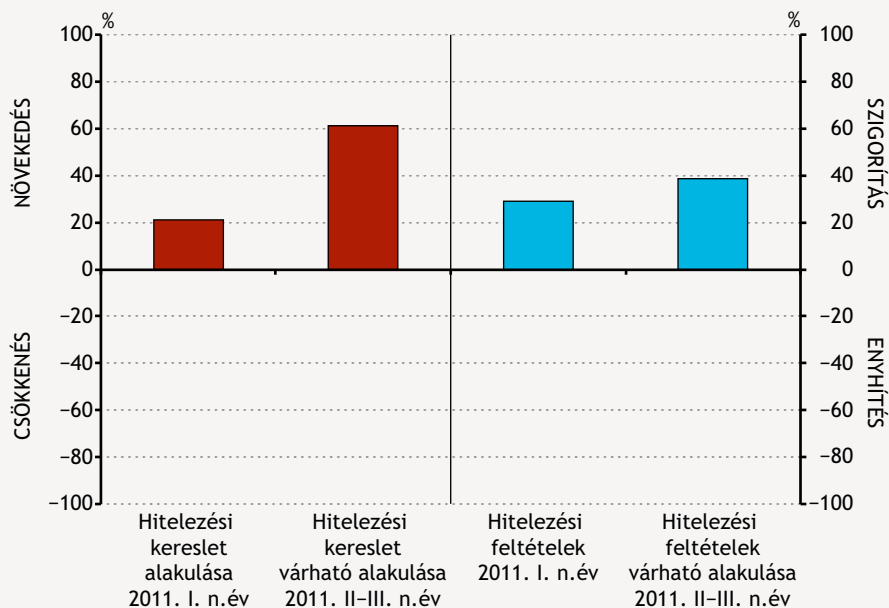

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

40. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

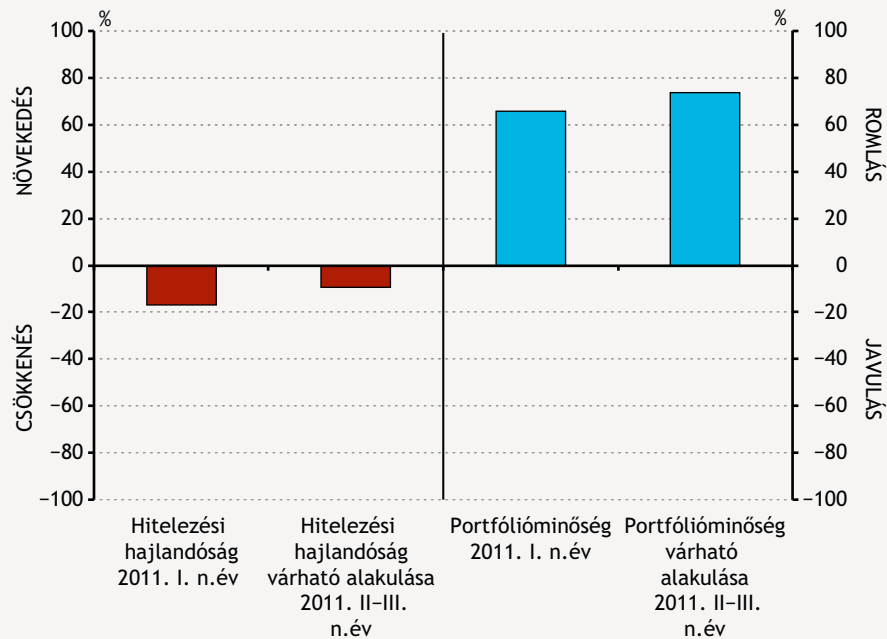

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

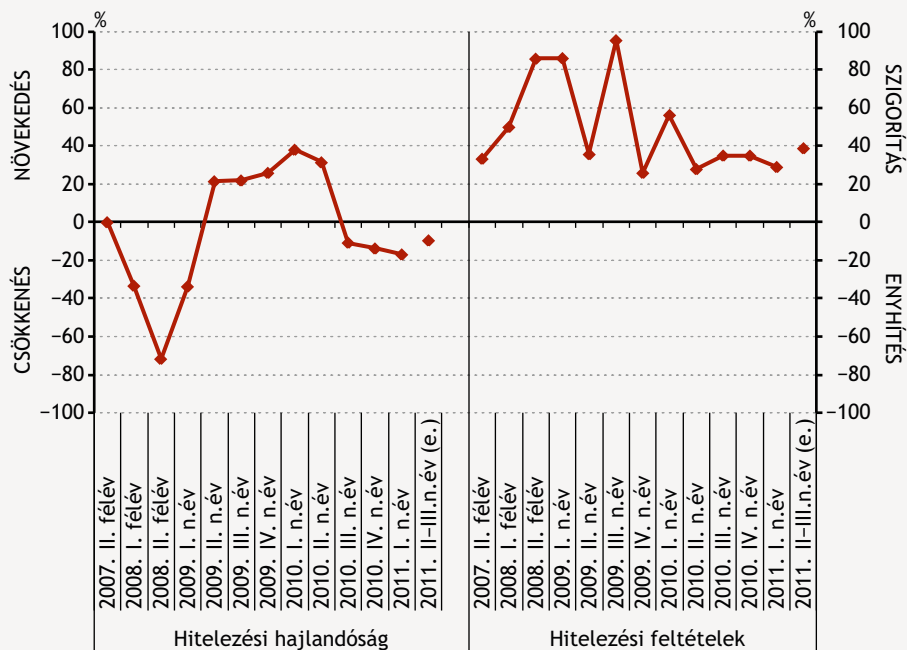
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második felétől

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

AKTUÁLIS TÉMA – ÁTSTRUKTURÁLÁSOK

43. ábra

Az átstrukturált jelzáloghitelek aránya a teljes jelzáloghitel-állományhoz viszonyítva

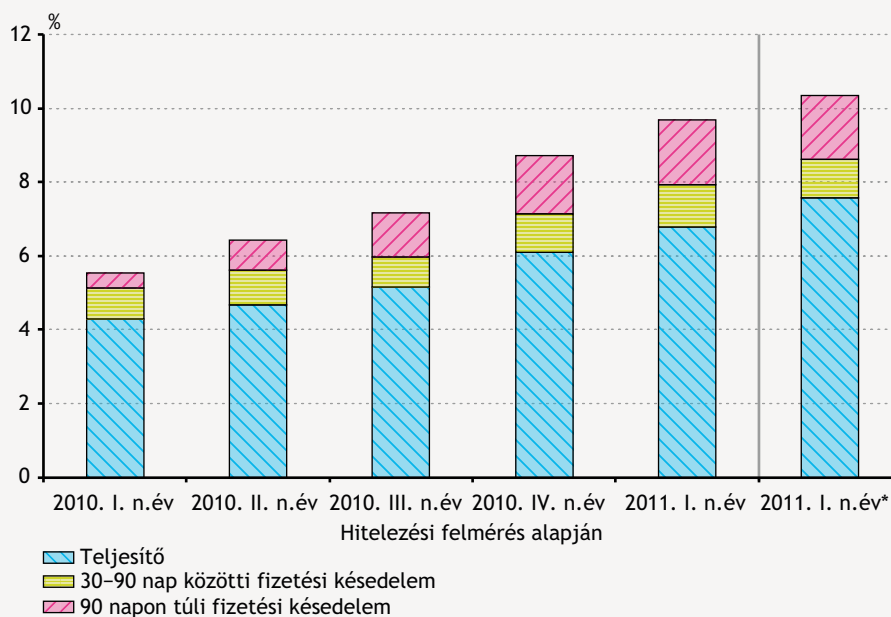

* Az új adatszolgáltatás szerinti adatok (bankrendszer és fiókok).

Forrás: MNB.

44. ábra

Az átstrukturált jelzáloghitelek aránya a teljes jelzáloghitel-állományhoz viszonyítva késettségi kategóriák szerint

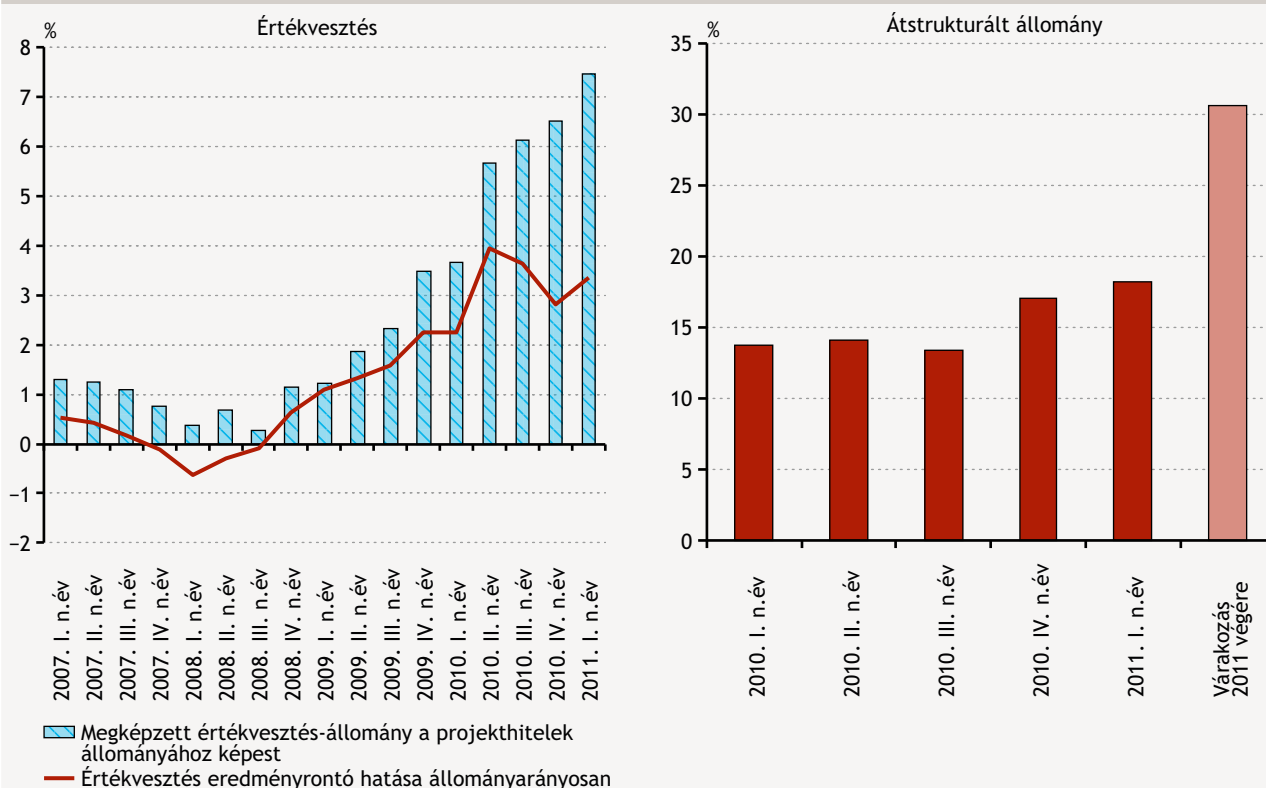

* Az új adatszolgáltatás szerinti adatok (bankrendszer és fiókok). A teljesítő hitelek közé tartoznak a 30 napon belüli késedelemben lévő hitelek is. Ez a késedtség általában technikai okokra vezethető vissza.

Forrás: MNB.

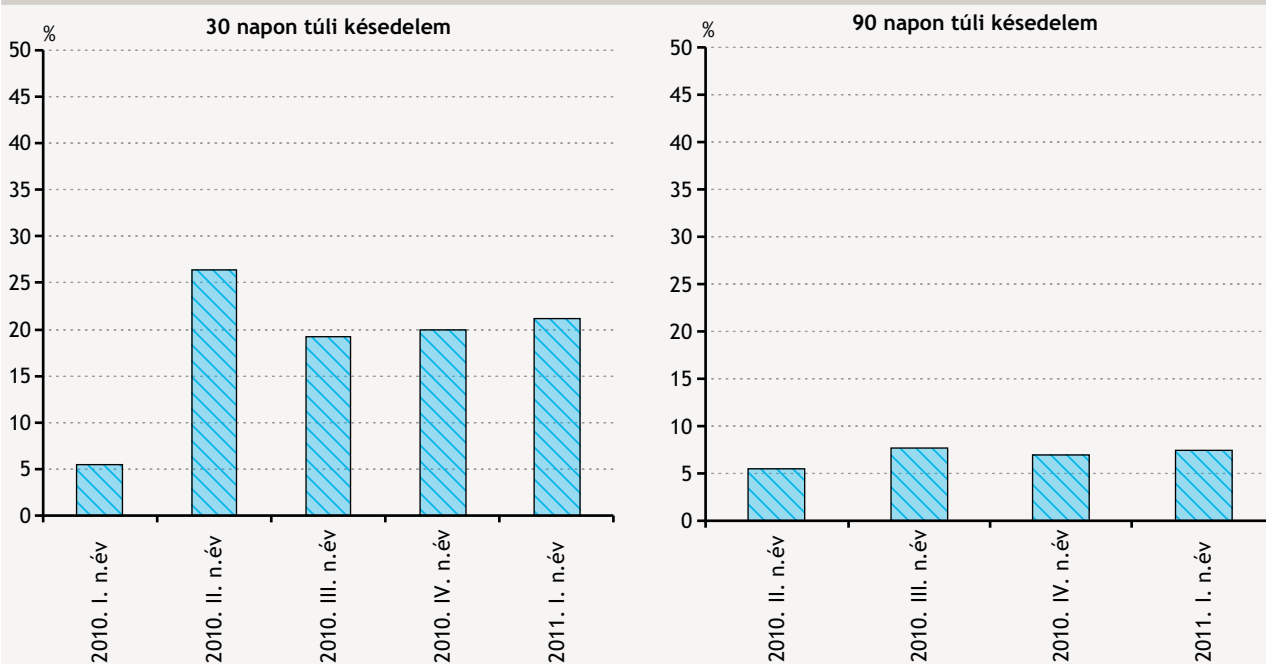
45. ábra

A megképzett értékvesztés-állomány és az értékvesztés eredményrontó hatása a projekthitelek állományának százalékában, valamint az átstrukturált kereskedelmiingatlan-hitelek a kereskedelmiingatlan-hitelek állományának százalékában

46. ábra

A késedelemben lévő átstrukturált kereskedelmiingatlan-hitelek állománya a teljes kereskedelmiingatlan-hitelállomány százalékában

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatekintő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2011. áprilisban 2011 első negyedévére), az előre tekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2011. áprilisban 2011 második-harmadik negyedévet lefedő időszakra) tartalmazznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁴ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁴ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2011 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2011. május

Nyomda: D-Plus
H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

